

Esipuhe

Tutki ja kehitä -kirjan ensimmäinen painos julkaistiin vuonna 2005. Jo tuolloin tieteellistä tutkimusta, selvityksiä ja kartoituksia tehtiin monella taholla työelämässä. Niitä tehtiin yrityksissä, elinkeinoelämässä, kaupunkien, kuntien ja kuntainliittojen palveluksessa, instituuteissa, erilaisissa organisaatioissa kuten ammattiliitoissa, alueellisissa yliopistokeskuksissa ja innovaatiokeskuksissa sekä koulutusorganisaatioissa kuten yliopistoissa, ammattikorkeakouluissa ja ammatillisella toisella asteella. Kymmenessä vuodessa yhteistyö sidosryhmien kanssa ja aktiivinen kumppanuuksien luominen tutkimuksessa on entisestään vahvistunut osaksi yhteiskunnallista toimintaa. Toimijoina yhteishankkeissa on yhä useammin sekä yliopistoista että ammattikorkeakouluista valmistuneita perus- ja jatkotutkinnon tehneitä asiantuntijoita.

Tutkimukseen liittyvä epätasa-arvo on kuitenkin säilynyt ammattikorkeakoulusta ja yliopistosta valmistuneiden välillä. Yliopistoissa metodiopintoja on huomattavasti enemmän kuin ammattikorkeakouluissa, joissa tutkimusmetodiopintoja tarjotaan alasta riippuen 0–6 opintopistettä ja usein integroituneena omaan opinnäytteeseen. Olen opettanut useita vuosia ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa tutkimusmetodeja ja ohjannut opinnäytteitä. Samalla olen harmitellut, että usein ammattikorkeakoulujen metodiopetuksen vähyden vuoksi opiskelijoille voidaan antaa vain perusvalmiudet opinnäytteestä selviytymiseen eikä opetusta laajempaan työelämässä tarvittavien tutkimustaitojen hallintaan. Laajempi hallinta tarkoittaisi muun muassa kykyä hyödyntää tutkimustaitoja jatkuvaan oman ammattialan ja lähialojen sekä yhteiskunnan muutoksen

seuraamiseen, tiedon soveltamiseen ja uuden tiedon tuottamiseen työelämässä sekä keskusteluun tiedekorkeakoulusta valmistuneiden kanssa. Tämä aiheuttaa ammattikorkeakoulusta valmistuville ongelmia osallistua yhdenvertaisena monialaisiin työelämän tutkimushankkeisiin ja osallistua asiantuntijana oman toimi- ja ammattialojen, lähialojen ja sidosryhmien toiminnan kehittämiseen.

Tutkimustaidot kuuluvat nykypäivänä yleissivistykseen kaikilla aloilla. Helsingin yliopiston käytännöllisen filosofian dosentti Arto Siitonen (2004, 277) toteaa teoksessa *Tutkiva ja kehittävä ammattikorkeakoulu* seuraavasti: ”Vailla tutkimuspohjaa oleva opetus supistuu vanhan toistamiseksi. Tutkimuksellista asennoitumista voidaan opettaa ajattelun taitona. Ammatillisen opetuksen vähimmäisvaatimus on ammatitaidon välittäminen, mutta taitavalta ammatilaiselta voidaan odottaa ammatillista sivistyneisyyttä ja ammatietiiikan sisäistämistä.” Jälkimmäisiin kuuluvat myös tutkimustaidot ja niiden hallinta.

Ammattikorkeakoulut ja toinen aste eivät yhteiskunnallisen tehtävänsä mukaisesti kouluta tutkijoita. Se ei kuitenkaan tarkoita, että niistä valmistuvilla opiskelijoilla ei kuuluisi olla perustaitoja lukea tutkimuksia, arvioida niitä, tehdä päätöksiä tutkimustuloksiin perustuen sekä tehdä tutkimuksia, selvityksiä ja kartoituksia yhdessä kollegoidensa kanssa. Nykypäivänä yhä useampi työelämässä tehty päätös nojaa tutkimustuloksiin. Aktiiviseen kansalaisuuteen tukeutuva ajattelutapa Suomessa on johtanut siihen, että jo arkipäivän keskustelussa argumentoidaan omia näkemyksiä ja omaa toimintaa tutkimustuloksien perusteella. Yhteiskunta on kehitymässä nopeasti suuntaan, jossa tiedolla johtamisella ja tieto-ohjauksella on tärkeä rooli niin yksityisellä, julkisella kuin kolmannella sektorillakin. Siten tutkimustaitojen hallinta ei enää ole yliopistojen ja niistä valmistuneiden asiantuntijoiden yksinoikeus tai erityistaito, vaan ne koskevat jokaista työelämässä toimivaa.

Kiitän Muotoiluinstituutin ja Taideinstituutin koru- ja kuvataiteen sekä muotoilun erikoistumisopinnoissa Tutkimusmenetelmät-kursstillani vuonna 2004 ja 2005 opiskelleita opiskelijoita. Edellinen vuosikurssi viritti mielessäni idean tästä kirjasta ja jälkimmäisten kanssa pääsin testaamaan kirjan sisältöä. Kiitän

myös Kaarina Kanteletta ja monialaisen alueosaamisen opinnäytetyön opiskelijoita Lapin ammattikorkeakoulussa, YAMK-tutkinnossa. Heidän innoittamana lähdin päivittämään käsikirjoitusta kymmenen vuoden jälkeen. Kiitoksen on ansainnut myös Ville-Matti Vilkka antamastaan teknisestä tuesta ja sisällöllisistä kommentteista. Erityisesti haluan kiittää Suomen tietokirjailijat ry:tä ja Kansan Sivistysrahaston Kustannusosakeyhtiö Tammen rahastoa luovaan kirjoittamistyöhön saamastani tuesta.

Hämeenlinnassa 31.5.2015

Hanna Vilkka